



Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. VIII. Depositarius, utrùm teneatur easdem species reddere in eodem numero, in quo illas recepit. An verò liberatur restituendo easdem species æquivalentes, existentes in communi commercio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

- tempore contractus, vel in moneta nova, juxta tamen valorem antiquae. DD. in capite quanto 18. de jurejur. Cens. de censib. quest. 85. Ludov. de decis. 42. Ioan. Reynaud. Avenionen. in suo tract. de monet. in fine versic. concludo igitur. Burat. de decis. 626. num. 3. Gratian. decept. forens. cap. 88. 4. per totam. ¶ Unde sequitur quod dum moneta fuit in pondere post contractum diminuta, solutio fieri debet in eodem pondere quod admittetur tempore contractus. Abbas in dicto cap. quanto. num. 12. versic. item ex defectu. de jurejur. Imol. in l. Paulus, in fin. ff. de solution. Bertrand. consil. 17. n. 4. volum. 4.
- 3 Et similiter debitores non possunt cogi solvere in moneta majoris ponderis, quam illa quae ipsis tempore contractus tradita fuit; cum in hac materia servari debeat aequalitas, & quod statuitur in debitore, observari debeat per creditorem, &c. contra. Rot. de decis. 149. n. 7. part. 2. recent. Gratian. de decis. 84. num. 6. ¶ Vbi dicit diminutionem & augmentum, eodem modo decidi & determinari debere propter eandem contrariorum disciplinam, l. ex duobus, §. et si contra tabulas. ff. de vulgar. & ob vicissitudinem commodi & incommodi, l. secundum naturam. ff. de reg. iur. nec non rationem aequalitatis & paritatis servandae inter contrahentes. Laurent. Calcan. consil. 15. numero 39.
- 5 Praemissa ampliatur ut procedant etiam si obligatio fuisset concepta in libris, vel alia moneta imaginaria, in qua cadit etiam consideratio bonitatis intrinsecae, vel extrinsecae: ex traditis per Censum, de censib. q. 85. n. 16. cum ibi citatis, & dixi c. praecedenti, num. 4.
- 6 Existimo tamen, quod si creditor literarum cambii, de quibus agebatur, numerasset debitori tempore contractus pecunias in pondere minuto currentes, & constaret debitorem illis usum fuisse, easque expendisse pro bonis, cogeretur reddere pecunias legitimi ponderis, si nulla alia quam ponderosa essent in commercio, quia aliqui debitor locupletior factus jacturam suo creditori produceret, quod non est dicendum: & quamvis in contraria sententia fuerit Gratian. decept. forens. c. 88. 4. n. 5. tamen contrarium per praedictam rationem se judicasse testatur Latrea de decis. Granat. 17. n. 16. & 17. ne scilicet ille cui data est dilatio, lucraretur cum jactura eius qui illam concessit.
- 7 Allegabat quidem debitor consuetudinem contraria inter mercatores & camplores, quae probata fundata esset, ex Boer. de decis. 327. n. 3. versic. tamen de consuetudine generali, cum pluribus aliis quos citat Peregr. consil. 13. in fine volum. 3. Thesaur. de monet. part. 1. n. 73. & sequentibus. Sed de ea cum suis requisitis non constabat: ideo judicatum fuit contra debitorem, ut solutio fieret in moneta ponderosa, quia constabat illum fuisse usum pecuniam, quae tunc in minori pondere currebat, uti bona & legitima.

CAPVT VIII.

Depositarius utrum teneatur restituere easdem species eundemque numerum specierum, quas recepit, an verò liberetur solvendo alias species aequivalentes tempore restitutionis depositi.

SVMMARIVM.

- 1 Depositarius tenetur easdem species, eundemque numerum. I. Pars II.

- merum specierum restituere, quando ita convenit fuit.
- 2 Depositarius si se obliget ad genus, depositum dicitur irregulare, & transit in naturam mutui.
- 3 In deposito irregulari tacite censetur data depositario facultas utendi deposito.
- 4 differunt in deposito, quod depositarius se obliget ad idem, vel ad tantundem reddendum.
- 5 Depositarius qui se ad tantundem reddendum obligavit, est debitor generis.
- 6 Quando depositarius non est multum dives, nec solet pecunias otiosas retinere, censetur illi tacite data facultas utendi deposito.
- Pecunia diminutio cedit damno depositarii, qui se simpliciter ad certam summam genericam obligavit: eodem modo augmentum cedit eius commodo.
- 8 In dubio depositum praesumitur factum, ut non idem, sed tantundem restituatur.

Debitor pecuniae dotalis, dubitans ne male solveret, deposuit auctoritate iudicis summam 1000. scutorum, quam depositarius confessus fuit habuisse & recepit in certo numero duplarum, & aureorum in contractu depositi designato: quam summam 1000. scutorum promisit restituere cui, & quando fuerit ordinatum: cumque per multos annos depositum duraverit, auctisque interim fuerit valor duplarum & aureorum, quaesitum fuit utrum praefatus depositarius cogendus sit depositum in iisdem speciebus receptis restituere; an verò sufficiat illi summam mille scutorum reddere, juxta valorem aureorum currentem de tempore restitutionis: & sic utrum augmentum vel diminutio valoris monetarum, cedat damno vel lucro depositarii.

Quaestio ista resoluta fuit affirmativè, nempe lucrum, aut damnum alterationis pretii aureorum cedere commodo, vel incommodo depositarii. ¶ Quia depositum de quo agebatur, non fuerat factum in sacculo obsignatum, sed duntaxat numeratum, nulla facta conventionem de restituendis iisdem aureorum speciebus, seu numero eodem: quo casu depositarius sine dubio ad earundem specierum restitutionem fuisset obligatus, si illarum valor extrinsecus crevisset, aut decrevisset: sed duntaxat sese obligavit ad restitutionem 1000. scutorum sexaginta solidorum pro quolibet scuto, ¶ Quo casu non dicitur depositum regulare, sed irregulare, & transit in naturam mutui: nec depositarius dicitur debitor speciei, sed generis: & ideo si pereant, sive extent pecuniae, depositarius semper est obligatus ad summam promissam; quia genus perire non potest, l. incendium, C. si cert. potat. Quod probatur per text. in l. in nave, ff. locat. in illis verbis. Nam si quis pecuniam numeratam ita deposuisset ut neque clausam, neque obsignatam redderet; nihil aliud eum debere, apud quem deposita est, nisi tantundem pecuniaeolvere. ¶ Siquidem hoc casu videtur tacite data permissio depositario, ut pecuniam depositam ad suos usus convertere possit. Honded. consil. 43. n. 12. volum. 2. per text. in l. Lucius 24. ff. de positi. Quia numeras pecunias, transfert dominum in depositarium, & propterea omne commodum & incommodum pecuniarum pertinet ad ipsum, ut expresse disponitur in d. l. Lucius ff. de positi. ¶ in qua fit differentia utrum conventum fuerit ut eadem corpora, an verò ut tantundem, hoc est, ut eadem quantitas reddatur: & hoc secundo casu dicitur obligationem excedere notissimos depositi terminos, & depositarium liberari; quamvis non idem, dummodo tantundem

restituatur: quod & notavit Peguer. *decis.* 38. n. 5. & 6. Fontanel. *de pact. nuptial. claus.* 5. glos. 8. part. 7. n. 8. ubi dicitur, quod hoc casu censetur data facultas depositario utendi pecuniis depositis: quod & repetit n. 14. Rot. apud Pacific. *decis.* 132. n. 6. Mantio. *de tacit. convent. lib.* 10. tit. 2. n. 10. & tit. 3. num. 12. propter tacitam videlicet utendi facultatem depositatio concessam. Gaspar Roderic. *de annuis reddit. lib.* 3. g. 1. r. n. 19. qui distinguit utrum depositum factum fuerit simpliciter ad numerum, & tunc dicit eo ipso actum videri, ut depositarius pecunia deposita uti possit, & dumtaxat teneatur tantundem restituere; an vero depositum factum fuerit, ut eadem species reddatur (in quo casu non versabatur depositum, de quo agebatur; & tunc eadem omnino species juxta conventionem restituenda sunt. ¶ At in casu proposito depositarius ad summam 1000. scutorum simpliciter erat obligatus, & sic erat dumtaxat generis debitor: ergo solvendo pecuniam in genere, liberationem consequi debebat. Büdel. *in tract. de monet. c.* 6. num. 4.

6 Præmissis accedebat consideratio qualitatis depositarii, qui licet facultatibus esset idoneus, non tamen adeo divitiis abundabat, ut pecunias otiosas apud se retinere soleret; quæ consideratio hoc operatur, ut multo facilius ipsi depositario concessa videretur facultas utendi deposito, ut advertit Trentacinq. *lib.* 2. *variæ. resol.* 3. de *depos. n.* 7. *versic. tertius* & ultimus casus, & *versic. hic tertius casus.* Cancr. *lib.* 3. c. 7. n. 55. & 65. & sequentibus.

7 Neque obstat debent quæcumque in contrarium opponi possent ex Theaur. *in tract. de monet. part.* 2. n. 70. quia omnibus bene satisfacit Larrea *decis.* *Gratien.* 14. n. 80. *juncto* n. 29. & per totam illam decisionem, ubi difficultatem propositam ad longum examinat, & contrariis bene respondet, asserens in Senatu illo fuisse judicatum, depositarii damno cedere valoris monetarum alterationem. Si autem damnum spectat ad depositarium, eodem modo commodum & lucrum ad illum spectare debet, ut dictum est *c. precedentis.* n. 3. & 4. Ricc. *collect.* 1803. Larrea *dicta decis.* 14. n. 16. & n. 8. unde cum habeamus decisionem in terminis, non videtur amplius disputandum: ¶ & quamvis versaremur in dubio, concludendum potius esset, depositum ea ratione factum esse, ut non idem, sed ut tantundem reddatur. Ludovif. *decis.* 146. n. 16. & sequentibus. & n. 24. *versic. in dubio tamen.* Unde conclusum fuit, depositarium liberari solvendo summam 1000. scutorum, iuxta cursum monetæ temporis restitutionis depositi.

CAPVT IX.

Emptor bonorum qui assumpsit sibi onus solvendi censum annum debitum per venditorem, intra certum tempus, an teneatur solvere de moneta currenti, seu alio valore temporis impositionis census; an temporis, quo onus illud sibi assumpsit; an temporis quo dilatio ipsi data expiravit; an denique temporis quo fuit in mora censum extinguendi.

SUMMARIUM.

In dubio solutio debet fieri iuxta monetam tempo-

ris contractus, si certa species non fuerit promissa.

- 2 Per assumptionem debiti alieni, absente creditore factam, non extinguuntur hypotheca.
- 3 Accollatio habet vim solutionis inter accollentem, & cum ad cujus exonerationem fit accollatio.
- 4 Qui alienum debitum in se assumit, teneturolvere eodem modo quo primus debitor, ad cuius exonerationem sese obligavit, & in eadem moneta.
- 5 Omnia onera transferuntur in eum, qui alienum debitum in se assumpsit.
- 6 Assumens in se alienum debitum, subrogatur in locum primi debitoris.
- 7 Assumptio, seu accollatio alieni debiti, constituit partem pretii.
- 8 Per assumptionem alieni debiti, quis constituitur verus debitor.
- 9 Aliud est esse debitorem extinctionis, aliud sortis principalis census.
- 10 Assumens alienum debitum multo magis obligatur si promiserit relevare, & indemnem servare primum debitorem, cum clausulis amplificationis.
- 11 Expressio certorum onerum, denotat conclusionem aliorum non expressorum.
- 12 Debitor morosus tenetur ad augmentum monetæ post moram adveniens.
- 13 Non est locus tacita renunciationi, quando adest expressa declaratio animi, & protestatio in contrarium.

Emptor cujusdam ruris assumpsit in partem pretii onus solvendi censum annum debitum per venditorem, qui in certis auri speciebus extinguendus erat, prout per sententiam adversus venditorem in contradictorio judicio latam, fuerat declaratum. Quæsitum fuit, utrum augmentum valoris specierum cederet damno emptoris, vel venditoris.

Quatuor hic tempora consideranda sunt. Primum tempus, quo redditus ille annuus creatus fuit; tunc enim auri valebant septem libras & octo solidos. Secundum est tempus, quo ruris venditio, & per consequens assumptio oneris solvendi, seu ut loquuntur, accollatio facta fuit per emptorem: & tunc aureus erat valoris octo librarum. Tertium est tempus quatuor annorum, quod emptori concessum erat ad faciendam extinctionem istius redditus assumpti, seu accollati. Quartum tempus præsens, quo emptor fuit in mora extinguendi redditum, quem in se assumpsit rat extinguendum intra quadricennium.

Quod attinet ad valorem currentem tempore quo ruris venditio facta fuit, & emptor sibi onus redditum solvendi vel extinguendi assumpsit: Concludendum est, emptorem teneri solvere aureos, aut illorum valorem tunc emptoris currentem. ¶ Quia cum certam monetæ speciem non promiserit, tenetur solvere monetam, juxta valorem temporis quo contraxit, l. cum quid ff. si cert. petat. Roman. *consil.* 123. n. 1. *versic. tertio idem principaliter.* Purpur. *consil.* 179. n. 4. & 6. volum. 1. ubi hoc explicatur: sed quia hæc ratio multas recipit interpretationes, de quibus superius actum est, & nominatim c. 3. n. 49. & alibi. Ideo vera ratio est, quia obligatio hujus emptoris relationem habebat ad obligationem in certa monetæ autæ specie, aut illius valore conceptam.

Præcipua difficultas consistit in tertio, & quarto tempore; utrum videlicet debeat attendi valor primi temporis, an tertii, hoc est temporis impositionis census;